

การศึกษาพฤติกรรมการออมและปัจจัยที่มีผลต่อการออม ของ
บุคลากรสำนักงานสรรพากรพื้นที่อุดรธานี จังหวัดอุดรธานี

**A Study of Saving Behavior and Factors Affecting Savings of Staffs at
the Udon Thani Area Revenue Office, Udon Thani Province**

ทรงพล คำลือไชย

สาขาวิชาการจัดการการเงินและการธนาคาร มหาวิทยาลัยรามคำแหง ประเทศไทย

ผู้รับผิดชอบบทความ

Songpol Khamluechai

E-mail: Tung60@hotmail.com

Finance and Banking ,Ramkhamhaeng University, Thailand

Corresponding author

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาพฤติกรรมและจุดมุ่งหมายในการออม ของบุคลากรสำนักงานสรรพากรพื้นที่อุดรธานี จังหวัดอุดรธานี และ เพื่อสำรวจปัจจัยที่ส่งผลต่อการออมของบุคลากรสำนักงานสรรพากรพื้นที่อุดรธานี จังหวัดอุดรธานี โดยเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง คือ บุคลากร ของสำนักงานสรรพากร

พื้นที่อุดรธานี จังหวัดอุดรธานี จำนวน 156 คน โดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าร้อยละ(Percentage) ค่าเฉลี่ย(Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) สำหรับการทดสอบสมมติฐานผู้วิจัยใช้การวิเคราะห์ t – test และ ANOVA หากพบความแตกต่างจะนำไปสู่การเปรียบเทียบเป็นรายคู่โดยใช้วิธีของLSD

ผลการวิจัยพบว่า 1) บุคลากรสำนักงานสรรพากรพื้นที่อุดรธานี จังหวัดอุดรธานี ที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีรูปแบบในการออมเงินที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 โดยบุคลากรที่มีระดับการศึกษาปริญญาตรีขึ้นไปเห็นว่าการออมเงินโดยซื้อหุ้นในตลาดหลักทรัพย์ การซื้อกองทุนต่างๆ การซื้อกรมธรรม์ประกันชีวิตและการซื้อสลากออมสิน-สลาก ชกส. มีความสำคัญมากกว่าผู้ที่มีระดับการศึกษาต่ำกว่าปริญญาตรี 2) บุคลากรสำนักงานสรรพากรพื้นที่อุดรธานี จังหวัดอุดรธานี ที่มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนที่แตกต่างกัน มีความสำคัญต่อการเลือกประเภทการออมในประเภทเงินฝากธนาคาร ซื้อหุ้นในตลาดหลักทรัพย์ ซื้อกรมธรรม์ประกันชีวิต ซื้อที่ดินเปล่า บ้านพร้อมที่ดิน ห้องชุด อาคารชุด แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ส่วนการออมในประเภทซื้อกองทุนต่างๆ ซื้อสลากออมสิน-สลาก ชกส. ซื้อทองคำ ซื้อเพชร-เครื่องประดับอื่นๆ ไม่แตกต่างกัน

คำสำคัญ: พฤติกรรมการออม, ปัจจัยที่มีผลต่อการออม

Abstract

The purposes of research were to study saving behavior and goals of saving among the staffs at the Udon Thani Area Revenue Office as well as to explore the factors affecting the savings of the Udon Thani Area Revenue Office staff, Udon Thani Province, by collecting data from a sample group of 156 personnel of the Udon Thani Area Revenue Office personnel, Udon Thani Province, by using a questionnaire as a data collection tool. The statistics used in the data analysis were Percentage, Mean, and Standard Deviation. For testing the hypothesis, the researcher used t-test analysis and Anova, which, if any differences

were found, led to pairwise comparisons using the LSD method. Research results revealed that 1)The Udon Thani Area Revenue Office personnel, Udon Thani Province, with different education had different patterns of savings with statistical significance at the 0.05 level. Personnel with a bachelor's degree and above consider that saving money by buying shares in the stock exchange, buying various funds, buying a life insurance policy and buying the Governing Savings Bank Lottery and the Bank for Agriculture and Agricultural Cooperatives Lottery is more important than those with less than a bachelor's degree.2) The Udon Thani Area Revenue Office personnel, Udon Thani Province, with average monthly income that differed significantly in choosing the savings type in the bank deposit category, buying stocks on the stock exchange, buying life insurance policy, buying vacant land, buying a house with land, buying an apartment, and buying a condominium, were significantly different at the 0.05 level. As for saving money in various types of fund purchases, buying the Governing Savings Bank Lottery and the Bank for Agriculture and Agricultural Cooperatives Lottery, buying gold, diamond and other jewels or accessories are no different at all.

Keyword: Saving Behavior, Factors Affecting Savings

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา(Background to the Problem)

ในปัจจุบันโลกมีการเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลาและรวดเร็ว โดยเฉพาะเทคโนโลยี จากการแพร่ระบาดของไวรัสโควิด – 19 ส่งผลกระทบต่อเศรษฐกิจอย่างมาก ทำให้การจับจ่ายใช้สอยและกำลังซื้อของประชาชนลดลง รวมทั้งหลายธุรกิจในภาคอุตสาหกรรมและบริการต้องหยุดชะงักและบางแห่งต้องปิดตัวลง พนักงานก็มีส่วนได้รับความเสี่ยงจากการปิดตัวของธุรกิจเหล่านั้น การใช้ชีวิตแบบ New Normal หลังวิกฤติโควิด -19 การทำงานจะเป็นแบบ Work From Home มีการประชุมผ่านระบบOnlineมากขึ้น ระบบของโรงเรียนจะหันมาใช้ระบบ E – learning มากขึ้น การซื้อ-ขายกระทำโดยผ่านระบบOnline รูปแบบการทำธุรกิจ การใช้ชีวิตหรือการบริโภคของประชาชนจะเปลี่ยนแปลงมาก เทคโนโลยีต่างๆจะเข้ามามีบทบาทในชีวิตมากขึ้น การทำงานและการใช้ชีวิตจะอยู่บนพื้นฐานดิจิทัลมากขึ้นวิถีชีวิตใหม่ที่มีการติดต่อแบบบุคคลกับบุคคลจะลดลงและเปลี่ยนมาใช้สื่ออื่นในการทำธุรกรรมมากขึ้นขณะที่โลกกำลังเผชิญกับวิกฤติโควิด-19 ที่ไม่เพียงคุกคามสุขภาพของมนุษย์ที่เป็นวิกฤติด้านสาธารณสุข แต่ยังส่งผลกระทบต่อระบบเศรษฐกิจด้วย หลังโควิด-19 นโยบายอัตราดอกเบี้ยเงินฝากอยู่ในระดับต่ำทำให้เกิดผลข้างเคียงคือประชาชนไม่มีแรงจูงใจที่จะออมเงิน หนี้สินอยู่ในระดับสูง ในภาวะที่ยากลำบากในปัจจุบันนี้บุคคลควรตระหนักถึงการมีเงินออมเพื่อเป็นภูมิคุ้มกันทางการเงินที่ดี เงินออมที่เพียงพอจะทำให้เรารับมือกับสถานการณ์ที่ไม่คาดคิดได้และเมื่อมีเงินออมแล้วจะต้องรู้จักการบริหารจัดการเงินออม ต้องรู้จักวิธีกระจายความเสี่ยงของการออมรูปแบบต่างๆในภาวะที่อัตราดอกเบี้ยเงินฝากอยู่ในระดับต่ำ เงินออมไม่จำเป็นจะต้องเก็บไว้เฉยๆหรือเก็บไว้ในตู้รักษาเพราะนอกจากจะไม่ทำให้เกิดประโยชน์นอกแถมยังอาจขาดทุนอีกด้วย ในภาวะเงินเฟ้อเงินที่เก็บอยู่เฉยๆจะมีค่าลดน้อยลงไปทุกทีเมื่อราคาของสินค้าและบริการมีราคาสูงขึ้นอยู่ตลอดเวลาอำนาจของเงินจะลดลงเรื่อยๆ ซึ่งเป็นอัตราส่วนกลับกันกับอัตราเงินเฟ้อ ปัจจุบันบุคคลผู้มีเงินออมจะหาทางทำให้เงินออมนั้นเกิดประโยชน์ อาจจะเป็นการนำไปฝากไว้กับสถาบันการเงินซึ่งจะได้รับผลตอบแทนเป็นดอกเบี้ยหรืออาจจะออมเงินในรูปแบบอื่น

การออมเงินมีผลต่อการพัฒนาเศรษฐกิจเป็นปัจจัยสำคัญต่อการขยายตัวทางเศรษฐกิจและเป็นปัจจัยสำคัญในการกำหนดการลงทุนพัฒนาเศรษฐกิจเป็นอย่างมากเนื่องจากการช่วยสนับสนุนการลงทุน

การผลิตและเกิดการจ้างงาน เป็นการสร้างเสริมความมีเสถียรภาพทางเศรษฐกิจและลดผลกระทบจากความผันผวนทางเศรษฐกิจเนื่องจากการออมระดับสูงจะทำให้การลงทุนในระดับประเทศไม่จำเป็นต้องอาศัยเงินทุนจากต่างประเทศ ดังนั้นการออมเงินจึงนับว่ามีความสำคัญค่อนข้างมากเพื่อรองรับการลงทุนและเพื่อพัฒนาเศรษฐกิจและผู้ออมเองก็มีหลักประกันความมั่นคงในชีวิตระยะยาว

การออมถือเป็นการวางแผนจัดสรรทางการเงินอีกรูปแบบหนึ่ง เป็นการแบ่งรายได้ส่วนหนึ่ง โดยการเก็บสะสมไว้สำหรับวัตถุประสงค์ต่างๆ เช่น เพื่อไว้ใช้ในอนาคต เพื่อเวลาฉุกเฉิน เพื่อใช้ในสิ่งที่อยากได้หรืออยากทำ ซึ่งการสะสมเงินหรือการออมเงินทำให้ผู้ออมมีความมั่นคงทางด้านกระแสรายได้ เพื่อใช้ในการอุปโภคบริโภคหรือการเก็บสะสมสินทรัพย์ที่มีสภาพคล่องสูงสามารถเปลี่ยนแปลงเป็นเงินสดได้เร็วผู้ที่ประกอบอาชีพไม่ว่าจะได้รับความตอบแทนในรูปแบบค่าจ้าง เงินเดือน รายได้จากการทำมาค้าขาย ก็จะนำรายได้เหล่านั้นไปเป็นค่าใช้จ่ายเพื่อซื้อสินค้าและบริการในชีวิตประจำวันแต่ช่วงเวลาแห่งการทำงานหารายได้สำหรับบุคคลทำได้เพียงช่วงระยะเวลาหนึ่งของชีวิตเท่านั้นหากเกิดการเจ็บป่วย สุขภาพไม่แข็งแรง ประสบอุบัติเหตุหรืออายุการทำงานสิ้นสุดลงตามกำหนดเวลา การออกจากงาน บุคคลก็จะขาดรายได้แต่การบริโภคและค่าใช้จ่ายในชีวิตประจำวันยังคงมีอยู่ ดังนั้นเพื่อให้บุคคลสามารถดำรงชีวิตประจำวันได้แม้ไม่ได้ทำงาน เกิดการเจ็บป่วยหรือประสบอุบัติเหตุบุคคลจึงมีความจำเป็นที่จะต้องจัดสรรและเก็บสะสมรายได้บางส่วนไว้ให้เพียงพอกับค่าใช้จ่ายในช่วงที่ไม่มีรายได้เงินที่เก็บสะสมไว้เรียกว่าเงินออม ซึ่งสัดส่วนที่เหมาะสมในการออมนั้นโดยทั่วไปควรออมเงินประมาณ 1 ใน 4 ของรายได้แต่ละเดือนอย่างไรก็ตามอัตราส่วนนี้สามารถปรับเปลี่ยนได้ตามความเหมาะสมขึ้นอยู่กับรายได้ปัจจุบันและแผนทางการเงินที่วางไว้

การออมเงินของบุคคลส่วนใหญ่มักอยู่ในรูปแบบที่มีความเสี่ยงต่อการสูญเสียด้านค่า โดยจะออมผ่านสถาบันการเงินซึ่งผลตอบแทนที่ได้รับจะไม่สูงมากนักเมื่อเทียบกับการลงทุน เช่น การฝากออมทรัพย์ การฝากประจำ การซื้อสลากออมทรัพย์หรืออาจจะเป็นการออมในรูปแบบของการซื้อประกันชีวิต ประกันสำหรับกรณีเกิดอุบัติเหตุ ล้มป่วยจาก โรคร้ายไข้เจ็บต่างๆหรืออาจจะออมโดยไม่ผ่านสถาบันการเงิน เช่น การซื้อทองคำเก็บสะสม เป็นต้น ซึ่งการออมเป็นการสะสมรายได้เพื่อตอบสนองความต้องการในชีวิตของเราและผู้ออมเองก็มีหลักประกันความมั่นคงในชีวิตระยะยาว จากเหตุผลดังกล่าวทำให้ผู้วิจัยมีความสนใจที่จะศึกษาพฤติกรรมการออมและปัจจัยที่มีผลต่อการออมของบุคลากรสำนักงานสรรพากรพื้นที่อุดรธานี จังหวัดอุดรธานี เพื่อเป็นข้อมูลให้กับสถาบันการเงินหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อนำไปใช้ในการส่งเสริมการออมและเสริมสร้างวินัยทางการเงินให้กับประชาชนต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย (Research Questions/Problem)

1. เพื่อศึกษาพฤติกรรมและจุดมุ่งหมายในการออมของบุคลากรสำนักงานสรรพากรพื้นที่อุดรธานี จังหวัดอุดรธานี

2. เพื่อสำรวจปัจจัยที่ส่งผลต่อการออมของบุคลากรสำนักงานสรรพากรพื้นที่อุดรธานี จังหวัดอุดรธานี

สมมุติฐานของการศึกษา

1. บุคลากรที่มีระดับการศึกษาต่างกันมีรูปแบบการออมแตกต่างกัน
2. บุคลากรที่มีรายได้ของครัวเรือนต่อเดือนต่างกันมีรูปแบบการออมแตกต่างกัน

ขอบเขตของการวิจัย (Scope of the Research)

การศึกษาพฤติกรรมการออมและปัจจัยที่มีผลต่อการออมของบุคลากรสำนักงานสรรพากรพื้นที่อุดรธานี จังหวัดอุดรธานี ได้กำหนดขอบเขตการศึกษา ดังนี้

- ขอบเขตด้านเนื้อหา คือ การศึกษาพฤติกรรมการออมและปัจจัยที่มีผลต่อการออม โดยศึกษาพฤติกรรม ปัจจัยส่วนบุคคลและปัจจัยด้านอื่นๆ

- ขอบเขตด้านประชากร ที่ใช้ในการวิจัยคือบุคลากรระดับปฏิบัติงานและบุคลากรระดับบังคับบัญชา ของ สำนักงานสรรพากรพื้นที่อุดรธานี จังหวัดอุดรธานี จำนวน 255 คน ณ 30 กันยายน 2564

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย การเลือกกลุ่มตัวอย่างใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างอย่างง่าย (Simple Random Size) โดยสุ่มจากบุคลากรระดับปฏิบัติงานและบุคลากรระดับบังคับบัญชา โดยใช้สูตร yamana และกำหนดความเชื่อมั่น

ที่ร้อยละ 95 ความผิดพลาดไม่เกินร้อยละ 5 จะได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 156 คน โดยใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างอย่างง่ายหรือตามสะดวก (Accidental Sampling or Convenience Sampling) เก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างจนครบตามจำนวน

-ขอบเขตด้านพื้นที่ การวิจัยครั้งนี้ศึกษาจากบุคลากรระดับปฏิบัติงานและบุคลากรระดับบังคับบัญชา ของ สำนักงานสรรพากรพื้นที่อุดรธานี จังหวัดอุดรธานี

-ขอบเขตด้านระยะเวลา ระยะเวลาที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ ตั้งแต่เดือนกันยายน 2564

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. เพื่อเป็นข้อมูลสารสนเทศแก่หน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้งภาครัฐและเอกชนที่จะนำข้อมูลจากการวิจัยไปปรับใช้
2. เพื่อเป็นข้อมูลประกอบการออกนโยบายวางแผนเศรษฐกิจให้สอดคล้องกับความต้องการของประชาชนในประเทศ

แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการออม

ความหมายของการออม

เงินออม หมายถึง รายได้ที่ได้เก็บออมไว้โดยมิได้นำไปใช้จ่ายในรอบระยะเวลาเดียวกัน (ประพันธ์ เสวตนันท์และไพศาล เล็กอุทัย, 2544)

การออม คือรายได้ส่วนบุคคลสุทธิส่วนที่เหลือภายหลังจากที่หักรายจ่ายเพื่อการบริโภคออกไปแล้ว(เอกฉัตร สิริสรคานันต์, 2547)

เงินออม หมายถึง ส่วนหนึ่งของรายได้ปัจจุบันที่ไม่ได้ใช้จ่ายไปเพื่อการบริโภคหากแต่เก็บไว้โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อการใช้จ่ายต่างๆในอนาคต(วันรักษ์ มิ่งมณีนาคิน, 2556)

ทฤษฎีเกี่ยวกับการออม

- 1) สมมติฐานรายได้เปรียบเทียบ เป็นทฤษฎีตามแนวคิดของ Jame S. Duesenberryที่เชื่อว่า

ผู้บริโภคแต่ละคนจะทำการบริโภคโดยมีได้คำนึงถึงรายได้โดยสมบูรณ์ แต่กลับจะไปคำนึงถึงรายได้เปรียบเทียบซึ่งรายได้เปรียบเทียบแบ่งออกได้ 2 ลักษณะ คือ

1.1 พิจารณาตามกลุ่มในสังคม รายได้เปรียบเทียบคือ รายได้ที่นำมาเปรียบเทียบกับ

รายได้ของกลุ่มบุคคลในสังคมเดียวกัน ฉะนั้นผู้บริโภคคนหนึ่งจะทำการบริโภคคล้อยตามการบริโภคในกลุ่มของสังคมที่ตนอยู่ หรือ คือทำการบริโภคคล้อยตามระดับรายได้ของตนเองหรือความโน้มเอียงในการบริโภคเฉลี่ย $\frac{C}{Y}$ จะมามีค่าสูงเนื่องจากการพยายามรักษาระดับการบริโภคของตนเองให้ใกล้เคียงคนอื่นๆในสังคม ดังนั้นจึงมีการออมน้อยเพราะต้องการทำการบริโภคเป็นสัดส่วนสูงเมื่อเทียบกับรายได้ส่วนบุคคลที่มีรายได้สูงกว่ารายได้เฉลี่ยในสังคม มักจะมีความโน้มเอียงในการบริโภคต่ำ

1.2 พิจารณาตามระยะเวลา รายได้เปรียบเทียบคือสัดส่วนของรายได้ปัจจุบัน

เปรียบเทียบกับรายได้ในอดีต โดยDuesenberry เชื่อว่า ผู้บริโภคแต่ละคนจะมีความเคยชินกับการบริโภคในอดีต นั่นคือจะทำการบริโภคในปัจจุบันเหมือนเช่นเคยในอดีต ดังนั้นถ้าผู้บริโภคคนใดมีรายได้ปัจจุบันต่ำกว่ารายได้ในอดีต ความโน้มเอียงในการบริโภคเฉลี่ยหรือสัดส่วนของการบริโภคต่อรายได้ปัจจุบัน $\frac{C}{Y}$ จะมามีค่าสูง เนื่องจากความต้องการพยายามรักษาระดับการบริโภคให้คงเดิม หรือนั่นคือสัดส่วนของการออมต่อรายได้ $\frac{S}{Y}$ ก็จะมีค่าต่ำ ในทำนองเดียวกันถ้าผู้บริโภคคนใดมีรายได้ปัจจุบันสูงกว่ารายได้ในอดีต ความโน้มเอียงในการบริโภคเฉลี่ยก็จะมีค่าสูง อาจพิจารณาได้จากรูปสมการการออมของDuesenberry ที่อธิบายไว้ ดังนี้

$$\frac{S}{Y} = a_0 + a_1 \frac{Y}{Y} \# \wedge$$

เมื่อ S = การออม

Y = รายได้สุทธิที่ใช้จ่ายได้จริงในปัจจุบัน

Y = รายได้สุทธิที่ใช้จ่ายได้จริงที่สูงสุดในอดีต

a_0 = ค่า intercept หรือการออมเมื่อไม่มีรายได้

a_1 = สัดส่วนของรายได้เปรียบเทียบที่มีผลต่อแนวโน้มของการออมเฉลี่ย

จากสมการข้างต้นแสดงให้เห็นว่า สัดส่วนการออมต่อรายได้จะเพิ่มขึ้นก็ต่อเมื่อรายได้ปัจจุบันเปรียบเทียบกับรายได้สูงสุดในอดีตที่เพิ่มขึ้นและสัดส่วนการออมต่อรายได้จะลดลงก็ต่อเมื่อรายได้ปัจจุบันกับ

รายได้สูงสุดในอดีตมีค่าลดลง ดังนั้นอาจกล่าวได้ว่าสิ่งที่กำหนดพฤติกรรมในการออมได้อีกอย่างหนึ่งคือรายได้
เปรียบเทียบระหว่างปัจจุบันและในอดีต(วิไลลักษณ์ ไทยอุตสาห์ และ วลัยภรณ์ อัคระนันท์.2553)

2) สมมติฐานรายได้ถาวร

เป็นทฤษฎีตามแนวคิดของ Milton Friedman มีสาระสำคัญแบ่งออกเป็น 2 ประเด็นคือ

2.1 Friedman เห็นว่าองค์ประกอบรายได้และการบริโภคในปัจจุบันนั้นแบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม คือ ส่วนที่เป็น
ลักษณะถาวรและส่วนที่เป็นชั่วคราว นั่นคือ ณ เวลาใดเวลาหนึ่ง

$$\text{จากสูตร } Y = Y_p^i + Y_T^i$$

$$C = C_p^i + C_T^i$$

เมื่อ Y = รายได้ที่ได้รับของบุคคลในช่วงเวลา i

Y_p^i = รายได้ถาวรในช่วงเวลา i

Y_T^i = รายได้ชั่วคราวในช่วงเวลา i

C = การบริโภคที่เกิดขึ้นจริงในช่วงเวลา i

C_p^i = การบริโภคถาวรในช่วงเวลา i

C_T^i = การบริโภคชั่วคราวในช่วงเวลา i

โดย Friedman มีความคิดว่ารายได้ถาวรคือรายได้ที่ครัวเรือนนำมาใช้จ่ายในการบริโภค

ได้โดยไม่กระทบต่อฐานะความมั่นคง ซึ่งมีความเกี่ยวข้องไปถึงรายได้ที่จะได้รับในอนาคตด้วย ดังนั้นจึงถือว่า
รายได้ถาวรเป็นรายได้ในระยะยาว ซึ่งก็น่าจะนับรายได้ที่เป็นเงินเดือนนั้นเป็นรายได้ถาวร ส่วนรายได้ชั่วคราว
คือรายได้ที่เกิดขึ้นโดยมิได้นึกฝัน มีลักษณะไม่แน่นอน ซึ่งจะมามีค่าเป็นบวกหรือลบก็ได้ ฉะนั้น รายได้ชั่วคราวจึง
เป็นตัวแปรที่แสดงถึงความไม่แน่นอนของรายได้ในปัจจุบันที่เบี่ยงเบนไปจากรายได้ระยะยาว สำหรับการ
บริโภคเช่นกัน การบริโภคถาวรเป็นการบริโภคที่เกิดขึ้นสม่ำเสมอเป็นระยะยาว ส่วนการบริโภคชั่วคราวเป็น
การบริโภคที่เกิดขึ้นไม่แน่นอน

2.2) ความสัมพันธ์ที่แท้จริงระหว่างการบริโภคกับรายได้จะอยู่ที่ส่วนประกอบถาวร
นั่นคือการบริโภคถาวรจะเป็นสัดส่วนกับรายได้ถาวร โดยตัวแปรประเภทชั่วคราวจะไม่มีความสัมพันธ์กับตัว
แปรประเภทถาวร เช่น Y_T จะไม่มีความสัมพันธ์กับ Y_p และ C_T ก็เป็นตัวแปรสุ่มที่ไม่มีความสัมพันธ์กับ Y_p

หรือ C_p หรือแม้แต่ Y_T เอง หมายถึง แนวโน้มของการบริโภคชั่วคราวจากรายได้จะมีค่าเป็นศูนย์

จากแนวคิดเกี่ยวกับการออมข้างต้น สามารถสรุปได้ว่าการออมจะเกิดจากการกำหนดของตัวแปร 2 ตัว คือ รายได้ถาวรและรายได้ชั่วคราว สมการของการออมจึงประกอบไปด้วยผลบวกของรายได้ถาวรที่เหลือจากการบริโภคและรายได้ชั่วคราวนั้นคือ ณ เวลาใดเวลาหนึ่ง(วิไลลักษณ์ ไทยอุตสาห์ และวลัยภรณ์ อัครตะนันท์.2531)

3) สมมติฐานวัฏจักรชีวิต

เป็นทฤษฎีตามแนวคิดของ Modigliani และ Brumberg ตั้งแต่ปี ค.ศ.1954 และต่อมาในปี ค.ศ.1963 Ando และ Modigliani นำมาทดสอบโดยใช้ข้อมูลของประเทศสหรัฐอเมริกาและพบว่าแนวคิดนี้เป็นความจริงจนเป็นที่ยอมรับกันทั่วไป โดยทฤษฎีนี้จะเน้นไปที่การบริโภคของคน ผู้บริโภคส่วนใหญ่จะทำการบริโภคให้ได้รับความพอใจสูงสุดก็นำเอารายได้ทั้งในปัจจุบันและอนาคตมาคำนึงถึง หรือการนำเอารายได้ตลอดชีวิตมากำหนดการบริโภคในช่วงขณะใดขณะหนึ่ง คือ

$$C_T = f(PV_T)$$

$$\text{หรือ} \quad C_0 = k(PV_0)$$

$$\text{เมื่อ} \quad t = 0 \text{ (เวลาปัจจุบัน)}$$

PV = มูลค่าปัจจุบันของรายได้จากแรงงานและทรัพย์สิน

K = สัดส่วนของการบริโภคต่อรายได้จากแรงงานและทรัพย์สิน

เหตุที่ผู้บริโภคนำรายได้ตลอดชีวิตมากำหนดการบริโภคนี้จึงทำให้การบริโภคมีแนวโน้มเพิ่มขึ้น แต่ปกติผู้บริโภคมักจะพยายามรักษาระดับการบริโภคให้ค่อนข้างคงที่ ฉะนั้นแนวโน้มของการบริโภคจึงเพิ่มขึ้นแต่ไม่สูงมากนัก

ส่วนเรื่องของรายได้ซึ่งเป็นตัวแปรสำคัญในการกำหนดการบริโภคนั้น แนวคิดในทฤษฎีนี้ได้จำแนกรายได้ออกเป็นรายได้จากแรงงานและรายได้จากทรัพย์สิน ทั้งยังกล่าวถึงกระแสรายได้ตลอดชีวิตไว้ในช่วงชีวิตของผู้บริโภคแต่ละคนจะมีกระแสรายได้ค่อนข้างต่ำในช่วงเริ่มต้นและตอนปลายชีวิตเมื่อเปรียบเทียบกับช่วงตอนกลางของชีวิตเนื่องจากในช่วงของการเริ่มต้นมักจะไม่ค่อยมีประสบการณ์หรือมีน้อยและช่วงปลายประสิทธิภาพการทำงานจะต่ำลงรายได้จึงต่ำกว่าในช่วงกลางของชีวิตที่มีประสบการณ์ดีขึ้นและมีประสิทธิภาพในการทำงานสูง (วิไลลักษณ์ ไทยอุตสาห์ และวลัยภรณ์ อัครตะนันท์.2533)

4) ตัวแปรที่กำหนดการออม

ตัวแปรที่กำหนดการออม ประกอบด้วย

4.1 อัตราการเติบโตของรายได้ เมื่อประเทศชาติมีการขยายตัวทางเศรษฐกิจในระดับสูง

ส่งผลให้ภาคธุรกิจมีการขยายการผลิตและจ้างคนงานเพิ่ม ส่งผลให้ประชาชนมีรายได้เพิ่มขึ้น การบริโภคก็จะเพิ่มขึ้นแต่การบริโภคจะเพิ่มขึ้นน้อยกว่าการเพิ่มขึ้นของรายได้ทำให้การออมเฉลี่ยเพิ่มขึ้น

4.2 อัตราการพึ่งพิง (Dependency Ratio) เนื่องจากประชากรในวัยทำงานมีความโน้มเอียงที่จะออมสูงกว่ากลุ่มอื่นๆ หากประเทศมีสัดส่วนของประชากรวัยทำงานสูงขึ้นจะมีผลทำให้อัตราการออมของครัวเรือนโดยรวมสูงขึ้น แต่ถ้าประเทศใดมีสัดส่วนของประชากรในวัยพึ่งพิงที่สูง การเพิ่มขึ้นของอัตราการพึ่งพิงจะทำให้อัตราการออมภาคครัวเรือนลดลง

4.3 อัตราดอกเบี้ยเงินฝากประจำ ทฤษฎีของ Friedman ถูกมองว่าเงินเปรียบเสมือนสินทรัพย์อย่างหนึ่ง การออมเงินจึงกล่าวได้ว่าเป็นการสะสมสินทรัพย์ ดังนั้นจึงขึ้นอยู่กับอัตราดอกเบี้ยซึ่งก็คือผลตอบแทนจากการออมเงิน ดังนั้นอัตราดอกเบี้ยจึงน่าจะส่งผลกระทบต่อพฤติกรรมการออม กล่าวคือสร้างแรงจูงใจให้กับประชาชนในการออมเพิ่มขึ้น

4.4 อัตราเงินเฟ้อ สามารถส่งผลกระทบต่อพฤติกรรมการออมภาคครัวเรือน คือ การที่ราคาสินค้าเพิ่มสูง นำไปสู่การลดลงในมูลค่าปัจจุบันที่แท้จริงของสินทรัพย์ทางการเงินของครัวเรือนและอาจส่งเสริมให้ครัวเรือนมีการออมเพิ่มขึ้นเพื่อตอบสนองต่อความต้องการความสมดุลระหว่างรายได้ในปัจจุบันกับรายได้ที่คาดว่าจะได้รับในอนาคตหรือเพื่อรักษาระดับของราคาสินค้าเป็นการเพิ่มขึ้นอย่างถาวร ประชาชนจะเพิ่มการบริโภคในปัจจุบันให้มากขึ้นเพราะคาดว่าราคาสินค้าในอนาคตจะสูงขึ้น ส่งผลทำให้การออมลดลง (บุญรุ่ง จันทน์นาค.2554)

5) รูปแบบการออม

กองบัญชาการรายได้ประชาชาติ สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ได้จำแนกรูปแบบการออมเป็นหลายประเภท ดังนี้

5.1 การออมในรูปแบบสินทรัพย์ถาวร

เป็นการออมโดยการนำรายได้ส่วนที่เหลือจากการบริโภคใช้จ่ายมาซื้อทรัพย์สินถาวร ซึ่งการถือครองทรัพย์สินประเภทนี้ จะถือครองเพื่อป้องกันความเสี่ยงที่จะเกิดขึ้นแม้ว่าจะมีสภาพคล่องน้อยมาก

แต่ในขณะเดียวกันก็สามารถหาผลตอบแทนได้โดยเฉพาะการถือครองที่ดินแต่โดยส่วนใหญ่แล้ววัตถุประสงค์ของการออมในรูปแบบทรัพย์สินถาวร คือ เพื่อป้องกันความเสี่ยงและให้มีความมั่นคงในอนาคตสำหรับทรัพย์สินถาวรที่นิยมถือ ได้แก่

- (1) ที่ดิน ซึ่งส่วนใหญ่นิยมถือไว้เป็นทรัพย์สินอย่างหนึ่ง โดยคาดว่ามูลค่าของทรัพย์สินจะเพิ่มขึ้นในอนาคต
- (2) อาคารและสิ่งก่อสร้างที่อยู่อาศัย ซึ่งทั่วไปการซื้อที่อยู่อาศัยอาจจะจ่ายตามราคาซื้อขายด้วยเงินสดหรือการผ่อนชำระขึ้นอยู่กับว่าผู้ออมมีกำลังเงินมากน้อยเพียงใด
- (3) ทรัพย์สินประเภททุนที่ใช้ในการผลิต เช่น เครื่องจักร เครื่องมือ
- (4) การซื้อโลหะที่มีค่าหรืออัญมณี

5.2 การออมในรูปแบบทรัพย์สินทางการเงิน

เป็นรูปแบบการออมอีกอย่างหนึ่ง คือการเก็บไว้เป็นทรัพย์สินทางการเงิน(Financial Asset) โดยสาเหตุของการออมไว้ในรูปทรัพย์สินทางการเงินก็แตกต่างกันไป เช่น สภาพคล่องสูง เพราะเปลี่ยนเป็นเงินสดได้ง่าย ให้ผลตอบแทนการเสี่ยงน้อย ซึ่งการออมในลักษณะนี้ทำได้หลายวิธี ดังนี้

(1) การออมในรูปแบบทรัพย์สินในระบบ คือ การออมโดยการถือทรัพย์สินทางการเงินที่สร้างขึ้นภายใต้ขอบเขตทางกฎหมายคุ้มครอง เช่น เงินสด เงินฝากสถาบันการเงิน การให้กู้ยืม การซื้อหลักทรัพย์ทางการเงินต่างๆ เบี่ยงประกันตามกรมธรรม์ประกันชีวิตและกองทุนเลี้ยงชีพ

(2) การออมในรูปแบบทรัพย์สินทางการเงินนอกระบบ คือ การถือทรัพย์สินทางการเงินที่ไม่อยู่ในขอบเขตของกฎหมายที่จะคุ้มครอง เช่น การเล่นแชร์ การให้กู้ยืมส่วนตัวไม่มีสัญญาซึ่งจะมีค่าตอบแทนสูงแต่ก็มีความเสี่ยงสูงเช่นกัน

5.3) การออมในสถาบันการเงิน เป็นสถาบันการเงินที่จัดตั้งขึ้นภายใต้ระเบียบข้อบังคับของกฎหมายและดำเนินการภายใต้พระราชบัญญัติเกี่ยวกับการออม เช่น ออมในธนาคารพาณิชย์ ธนาคารของรัฐบาล ที่จัดตั้งโดยกฎหมายพิเศษ บริษัทเงินทุน สหกรณ์ออมทรัพย์ บริษัทประกันชีวิต ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร ธนาคารอาคารสงเคราะห์ กองทุนบำเหน็จบำนาญ เป็นต้น

6) ปัจจัยที่มีผลต่อการออม

เอกฉัตร สิริสรรรคานันต์(2547) กล่าวว่า โดยทั่วไปปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการบริโภคและการออมมีอยู่หลายปัจจัยแต่ปัจจัยสำคัญๆและมีอิทธิพลค่อนข้างสูงต่อการบริโภคและการออมได้แก่

(1) รายได้ในปัจจุบัน หมายถึง รายได้ส่วนบุคคลสุทธิ ซึ่งเป็นรายได้ที่บุคคลหรือ

ครัวเรือนสามารถนำไปใช้จ่ายในการซื้อสินค้าและบริการหรือนำไปเก็บออมได้อย่างแท้จริง รายได้ในปัจจุบันถือว่าเป็นปัจจัยที่มีอิทธิพลมากที่สุดต่อการบริโภคหรือการเก็บออมของครัวเรือนเมื่อเทียบกับปัจจัยอื่นๆ เนื่องจากครัวเรือนจะมีความสามารถในการบริโภคหรือเก็บออมมากขึ้นเพียงใดย่อมขึ้นอยู่กับรายได้ที่ครัวเรือนได้รับจากการขายปัจจัยการผลิตของตนเป็นหลักนั่นเอง

(2) รายได้ในอนาคตที่คาดคะเนไว้ เป็นปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจบริโภคและออม

ของครัวเรือนในทิศทางที่แตกต่างกัน ถ้าครัวเรือนคาดคะเนว่ารายได้ในอนาคตของตนจะเพิ่มขึ้นครัวเรือนจะบริโภคมากขึ้นในปัจจุบันและลดการออมลง แต่หากครัวเรือนคาดคะเนว่ารายได้ในอนาคตของตนเองจะลดลงครัวเรือนจะลดการบริโภคในปัจจุบันลงและเพิ่มการออมมากขึ้น

(3) ความมั่งคั่ง ซึ่งแสดงถึง มูลค่าสุทธิระหว่างสินทรัพย์ที่มีอยู่ในรูปของสินทรัพย์ทาง

การเงินและสินทรัพย์ที่จับต้องได้ เช่น บ้าน รถยนต์ เป็นต้น กับหนี้สินทั้งหมดของครัวเรือน ณ จุดใดจุดหนึ่งของเวลาโดยการเพิ่มขึ้นของความมั่งคั่งจะทำให้การบริโภคในปัจจุบันเพิ่มขึ้นแต่จะทำให้การออมลดลงในทางตรงข้ามการลดลงของความมั่งคั่งจะทำให้การบริโภคในปัจจุบันลดลงแต่จะทำให้การออมเพิ่มขึ้น

(4) อัตราดอกเบี้ย คือ อัตราดอกเบี้ยที่แท้จริง โดยอัตราดอกเบี้ยที่แท้จริงมีอิทธิพลต่อการ

บริโภคและการออมในลักษณะที่สวนทางกันกล่าวคือในขณะที่อัตราดอกเบี้ยที่แท้จริงสูงขึ้นต้นทุนในการกู้ยืมเพื่อการบริโภคของครัวเรือนย่อมสูงขึ้นทำให้ความต้องการบริโภคของครัวเรือนลดลงแต่ในขณะเดียวกันถ้าอัตราดอกเบี้ยที่แท้จริงสูงขึ้นสะท้อนผลตอบแทนที่จะได้รับจากการออมเพิ่มขึ้น ทำให้ครัวเรือนมีแรงจูงใจที่จะเพิ่มการออมให้มากขึ้น ในทางตรงข้ามหากอัตราดอกเบี้ยที่แท้จริงลดลงการบริโภคของครัวเรือนย่อมเพิ่มขึ้นในขณะที่การออมลดลง

(5) อัตราภาษีโดยที่ภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา มีผลกระทบต่อทางอ้อมต่อการบริโภคและการ

ออมผ่านรายได้ปัจจุบันเนื่องจากหากรัฐบาลมีการเก็บภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาสูงขึ้นย่อมทำให้รายได้ในปัจจุบันหรือรายได้ส่วนบุคคลสุทธิลดลงจะส่งผลกระทบต่อการบริโภคและการออมของครัวเรือนให้ลดลงตามไปด้วย ในทางตรงข้ามหากรัฐบาลมีการลดการเก็บภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาจะยอมทำให้รายได้ในปัจจุบันหรือรายได้ส่วนบุคคลสุทธิเพิ่มขึ้นจะส่งผลกระทบต่อการบริโภคและการออมของครัวเรือนให้เพิ่มขึ้นตามไปด้วย

(6) ค่านิยมทางสังคม ถือเป็นอีกปัจจัยที่มีผลกระทบต่อการบริโภคและการออมของ

ครัวเรือน ค่านิยมเกิดจากแรงกดดันทางสังคมโดยหากสังคมให้ความสำคัญกับการประหยัด สังคมดังกล่าวจะให้ความสำคัญกับการออมมากกว่าการบริโภค ขณะที่สังคมใดให้ความสำคัญกับวัตถุเป็นหลักสังคมนั้นจะให้ความสำคัญกับการบริโภคมมากกว่าการออม

ทฤษฎีลำดับขั้นความต้องการ

ทฤษฎีมาสโลว์ หรือลำดับขั้นความต้องการ(Maslows Hierarchof Needs) ระบุว่า มนุษย์มีความต้องการทั้งหมด 5 ขั้นด้วยกันความต้องการทั้ง 5 ขั้น มีเรียงลำดับจากขั้นต่ำสุดไปหาสูงสุด มนุษย์จะมีความต้องการในขั้นต่ำสุดก่อนเมื่อได้รับการตอบสนองจนพอใจแล้วก็จะเกิดความต้องการขั้นสูงต่อไป ความต้องการของบุคคลจะเกิดขึ้น 5 ขั้นเป็นลำดับดังนี้

1.ความต้องการพื้นฐานทางด้านร่างกาย (Physiological Needs) เป็นความต้องการลำดับ

ต่ำสุดและเป็นพื้นฐานของชีวิต ได้แก่ความต้องการเพื่อตอบสนองความหิว ความกระหาย ความต้องการเพื่อความอยู่รอดของชีวิตเรียกว่าปัจจัยสี่ อาหาร เครื่องนุ่งห่ม ยารักษาโรค ที่พักอาศัย รวมถึงสิ่งที่ทำให้การดำรงชีวิตสะดวกสบาย

2.ความต้องการความมั่นคงปลอดภัย (Safety Needs) เป็นความต้องการที่จะเกิดขึ้นหลังจากที่

ความต้องการทางร่างกายได้รับการตอบสนองจนเป็นที่พอใจแล้ว ความต้องการขั้นนี้ถึงจะเกิดขึ้น ได้แก่ความต้องการความปลอดภัยที่มีที่ชัดเจนทางจิตใจปราศจากความกลัวการสูญเสียและภัยอันตราย เช่น สภาพสิ่งแวดล้อมบ้านปลอดภัย การมีงานที่มั่นคง การมีเงินเก็บออม ความต้องการความมั่นคงปลอดภัยรวมถึงความ

มั่นคงปลอดภัยส่วนบุคคล สุขภาพและความเป็นอยู่ระบบรับประกัน-ช่วยเหลือในกรณีของอุบัติเหตุหรือความเจ็บป่วย

3. ความต้องการความรักและสังคม (Belonging and love Needs) เมื่อมีความปลอดภัยในชีวิตและมั่นคงในการทำงานแล้วคนเราจะต้องการความรัก ความสัมพันธ์กับผู้อื่น มีความต้องการเป็นเจ้าของและมีเจ้าของ ความรักในรูปแบบต่างกัน เช่น ความรักระหว่างคู่รัก พ่อ แม่ ลูก เพื่อน สามี ภรรยา การได้รับการยอมรับเป็นสมาชิกกลุ่มใดกลุ่มหนึ่งหรือหลายกลุ่ม

4. ความต้องการได้รับการยกย่องนับถือในตนเอง (Esteem Needs) เมื่อความต้องการความรักและการยอมรับได้รับการตอบสนองแล้วคนเราจะต้องการสร้างสถานภาพของตัวเองให้สูงขึ้น เด่นขึ้น มีความภูมิใจและสร้างความนับถือตนเอง ชื่นชมในความสำเร็จของงานที่ทำ ความรู้สึกมั่นใจในตนเองและมีเกียรติ ความต้องการเหล่านี้ เช่น ชศ ตำแหน่ง ระดับเงินเดือนที่สูง งานที่ท้าทาย ได้รับการยกย่องจากผู้อื่น มีส่วนร่วมในการตัดสินใจในงาน โอกาสแห่งความก้าวหน้าในงานอาชีพฯลฯ

5. ความต้องการพัฒนาศักยภาพของตน (Self - actualization) เป็นความต้องการขั้นสูงสุดของมนุษย์และความต้องการนี้ยากต่อการบอกได้ว่าคืออะไร ความต้องการพัฒนาศักยภาพของตนเป็นความต้องการที่มนุษย์ต้องการจะเป็น ต้องการที่จะได้รับผลสำเร็จในเป้าหมายชีวิตของตนเองและต้องการความสมบูรณ์ของชีวิต

แนวคิดเกี่ยวกับพฤติกรรมกรรมการออม

ลักษณะของพฤติกรรมกรรมการออม ได้แบ่งออกเป็น ลักษณะต่างๆ ต่อไปนี้ (ชารวี บุตรบำรุง. 2555 ; อ้างอิงจาก สำนักนโยบายการออมและการลงทุน สำนักงานเศรษฐกิจการคลัง : สศค. 2554)

1. การออมเงินกับธนาคาร ถือเป็นการออมที่มั่นคงมาก ผู้บริโภคสามารถฝากเงินประเภทต่างๆ

กับธนาคารพาณิชย์หรือธนาคารออมสิน เป็นการออมเงินที่ได้รับผลตอบแทนแน่นอนและไม่เสี่ยงภัย จำนวนเงินออมจะมียอดสูงขึ้นตลอดเวลา การฝากเงินกับธนาคาร ทำได้หลายประเภท คือ

-ประเภทสะสมทรัพย์ แต่ละธนาคารจะเรียกชื่อบัญชีเงินฝากประเภทนี้แตกต่างกัน เช่น สิ้น มัธยัสถ์ สิ้นทวิ ฯลฯ เป็นการฝากเงินที่มีกำหนดและจำนวนเงินฝากแต่ละงวดเท่ากัน โดยเมื่อครบกำหนดเวลา 5 ปี 10 ปี 20 ปี จึงจะถอนเงินคืนพร้อมทั้งต้นและดอกเบี้ยได้ตามอัตราและยอดเงินเป้าหมายที่กำหนดไว้

-ประเภทออมทรัพย์ ธนาคารออมสินเรียกเงินฝากประเภทนี้ว่าประเภทเพื่อเรียกสามารถฝากและถอนเงินได้ตามความต้องการ การฝากเงินประเภทนี้จะได้รับดอกเบี้ยในอัตราที่กำหนด

-ประเภทฝากประจำ เป็นการฝากที่กำหนดเวลาฝากและดอกเบี้ยไว้ให้ทราบแน่นอน

2. การออมเงินกับสถาบันการเงินอื่น เช่น บริษัทเงินทุน บริษัทเครดิตฟองซิเอร์ การออมเงินกับ

สถาบันการเงินทั้ง 2 แห่ง แม้ว่าผู้ออมจะได้รับผลตอบแทนที่สูงกว่าธนาคารพาณิชย์ แต่ความนิยมในการใช้บริการออมเงินกับธนาคารยังสูงอยู่ทั้งนี้เพราะการบริการของบริษัทเงินทุนและบริษัทเครดิตฟองซิเอร์เริ่มมีบทบาทในตลาดการเงินของไทยไม่นานประชาชนจึงไม่มีความเชื่อมั่นในความมั่นคงของบริษัทเงินทุนเท่าธนาคารพาณิชย์

3. การซื้อสลากออมสินพิเศษ เป็นการออมที่ตีประเภทหนึ่ง ซึ่งผู้บริโภครู้จักซื้อสลากออมสินพิเศษจากธนาคารออมสินเท่าใดก็ได้ ธนาคารออมสินจะออกสลากออมสินพิเศษเป็นหลักฐานในการฝากเงินให้ สลากหนึ่งหน่วยมีราคา 50 บาท ผู้บริโภคมีโอกาส 2 ชั้น คือ ผู้ฝากมีสิทธิถูกรางวัลสลากออมสินพิเศษถึง 35 ครั้ง ซึ่งจะมีการออกรางวัลเดือนละครั้งและเมื่อครบกำหนด 3 ปี ผู้บริโภคจะได้รับเงินคืนพร้อมทั้งดอกเบี้ยตามอัตราที่กำหนดไว้

4. การซื้อพันธบัตรรัฐบาล ถือว่าเป็นการออมที่มั่นคงและให้ผลตอบแทนที่แน่นอน มีการเสี่ยงภัยน้อยที่สุด ทั้งยังไม่ต้องเสียภาษีเงินได้ พันธบัตรรัฐบาลเป็นตราสารที่รัฐบาลค้ำประกัน มีหลายชนิดซึ่งกำหนดเวลาไถ่ถอนคืนให้แก่ประชาชนที่ซื้อเพื่อการออมระยะยาวและจ่ายดอกเบี้ยให้ 6 เดือนต่อครั้ง ตลอดอายุของพันธบัตรฉบับนั้น ๆ ผู้บริโภคสามารถเรียกเงินคืนได้เมื่อต้องการหรือเมื่อครบกำหนด

5. การทำประกันชีวิต ช่วยให้สามารถออมเงิน หรือสะสมทรัพย์ได้ทุก ๆ ปี เป็นประจำ ช่วยให้ผู้รู้จักประหยัดเพื่อชีวิตอนาคตข้างหน้าโดยมีกำหนดเวลาที่แน่นอนและมีระเบียบแบบแผนในการสะสมทรัพย์อย่างยิ่ง

6. กองทุนสำรองเลี้ยงชีพ คือกองทุนซึ่งลูกจ้างและนายจ้างร่วมกันจัดตั้งขึ้นและได้จดทะเบียนตามพระราชบัญญัติกองทุนสำรองเลี้ยงชีพ พ.ศ.2530 ประกอบด้วยเงินที่ลูกจ้างจ่ายสะสมและเงินที่ฝ่ายนายจ้างจ่ายสมทบ ซึ่งเป็นการออมเงินไว้เพื่อเป็นหลักประกันลูกจ้างในกรณีที่ลูกจ้างเกิดเสียชีวิต ออกจากงาน เกษียณอายุหรือลาออกจากกองทุน

แนวคิดเกี่ยวกับจุดมุ่งหมายในการออม

วเรศ อุปปาดิต อังใน นเรศ หนองใหญ่ (2560) Keynes ได้กล่าวไว้ว่า คนจะมีความต้องการถือเงินหรือเก็บเงินไว้เพื่อวัตถุประสงค์ 3 ประเภทคือ 1) ความต้องการถือเงินไว้เพื่อจับจ่ายใช้สอย 2) ความต้องการถือเงินไว้เพื่อยามฉุกเฉิน 3) ความต้องการถือเงินไว้เพื่อเก็งกำไร

วิไลลักษณ์ไทยอุสาห์อังใน นเรศ หนองใหญ่ (2560) เพื่อไว้ใช้จ่ายในยามชรา เพื่อไว้ใช้จ่ายในยามฉุกเฉิน ในยามที่เกิดเหตุการณ์ที่ไม่คาดฝัน เพื่อไว้ใช้จ่ายสำหรับการศึกษา เพื่อไว้ใช้จ่ายในการซื้อที่อยู่อาศัย เพื่อซื้อเครื่องมือใช้ในการประกอบอาชีพ เพื่อไว้ใช้จ่ายในการซื้อสินค้าถาวร เพื่อให้ได้มาสำหรับหลักประกันบางอย่าง เพื่อหาผลประโยชน์ผล เพื่อจัดตั้งธุรกิจเพื่อใช้จ่ายในการซื้อเครื่องประดับ เพื่อใช้จ่ายในกิจกรรมทางด้านสังคม เพื่อเก็บไว้เป็นมรดกของบุตรหลาน เพื่อไว้ใช้จ่ายในกิจกรรมอื่นๆ นเรศ หนองใหญ่ (2560) สรุปได้ว่าการออมทรัพย์ของแต่ละบุคคลนั้นมีเหตุผลที่แตกต่างกันไปซึ่งเหตุผลหลักที่สำคัญของการออมก็คือการเก็บไว้เพื่อใช้จ่ายในอนาคตนั่นเอง

โสภณ โรจน์ธำรงอังใน นเรศ หนองใหญ่ (2560) พบว่า วัตถุประสงค์ในการออมของครัวเรือนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือส่วนใหญ่ให้ความสำคัญกับการออมเพื่อการศึกษา รองลงมาเก็บออมเพื่อไว้ใช้จ่ายในยามป่วยไข้หรือชรา และเพื่อหาผลประโยชน์

กัญญารัตน์วงศ์ชมภูอังใน มงคลชัย จำรูญ (2560) ได้ระบุวัตถุประสงค์การออม มีดังต่อไปนี้ เพื่อใช้ในยามชรา เพื่อใช้จ่ายในยามฉุกเฉิน เพื่อใช้จ่ายสำหรับการศึกษาทั้งของตนเองในระดับที่สูงขึ้น หรือสำหรับบุตรหลาน เพื่อใช้จ่ายสินค้าหรือที่อยู่อาศัย เพื่อหลักประกันในอนาคต เพื่อหาประโยชน์และรายได้เพื่อกิจกรรมทางสังคม เพื่อใช้เป็นทุนในการประกอบธุรกิจส่วนตัว เพื่อกิจกรรมอื่น ๆ เช่น การพักผ่อนท่องเที่ยว ผู้วิจัยสรุปได้ว่า วัตถุประสงค์ในการออม หมายถึง เหตุผลของการเก็บเงินไว้ใช้ในอนาคต ได้แก่ เพื่อใช้จ่ายในยามชรา เพื่อไว้ใช้จ่ายในยามฉุกเฉิน ในยามที่เกิดเหตุการณ์ที่ไม่คาดฝันมาก่อน เช่น เกิดอุบัติเหตุการเจ็บไข้ได้ป่วย เพื่อใช้ในการศึกษาซึ่งเป็นการศึกษาสำหรับตนเองหรือสำหรับบุตรหลานก็ได้เพื่อไว้ใช้จ่ายในการซื้อที่อยู่อาศัย เพื่อซื้อเครื่องมือใช้ในการประกอบอาชีพ เพื่อไว้ใช้จ่ายในการซื้อสิ่งอำนวยความสะดวกในการครองชีพ

เพื่อให้ได้มาสำหรับหลักประกันบางอย่าง ได้แก่ การประกันชีวิต ประกันภัย ประกันอุบัติเหตุ เพื่อการลงทุนที่ได้ผลตอบแทนเป็นดอกเบี้ย เงินปันผล และส่วนลด เพื่อใช้ในการประกอบธุรกิจ เพื่อใช้จ่ายในกิจกรรมทางด้านสังคม เช่น ทำบุญ เพื่อเก็บไว้เป็นมรดกของบุตรหลาน เพื่อไว้ใช้จ่ายในกิจกรรมอื่นๆ เช่น ท่องเที่ยว เป็นต้น

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

นเรศ หนองใหญ่ (2560) ศึกษาพฤติกรรมการออมของประชาชนในเขตพื้นที่เมืองพัทยา จังหวัดชลบุรี ผลการศึกษา พบว่า ประชาชนในเขตพื้นที่พัทยา จังหวัดชลบุรี มีพฤติกรรมการออมอยู่ในระดับพอใช้ ส่วนใหญ่ออมโดยการนำเงินไปฝากธนาคาร รองลงมาคือการออมในรูปแบบเงินสดไว้ในมือและการออมในรูปแบบสินทรัพย์ถาวร วัตถุประสงค์ในการออมคือเพื่อซื้อสินทรัพย์ เพื่อใช้จ่ายยามฉุกเฉินและเพื่อเก็บไว้ใช้ในยามชรา

ศุภฤกษ์ มณีลาภ และ คณະ (2561) ศึกษาพฤติกรรมการออมของนักศึกษาพยาบาลศาสตร์บัณฑิต ผลการศึกษา พบว่า นักศึกษาพยาบาลศาสตร์บัณฑิต ชั้นปีที่ 1 และ ชั้นปีที่ 2 วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนีสุนทรานุรักษ์ มีรูปแบบการออม คือการออมไว้ที่ตนเองมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 54.20 ส่วนใหญ่พฤติกรรมการออม คือ มีการจัดสรรเงินออมออกมาก่อนการใช้จ่าย รองลงมาคือการนำเงินเหลือหลังจากการใช้จ่ายมาเป็นเงินออม

ลลิตทิพย์ หาคำ (2562) ศึกษาพฤติกรรมการออมของประชาชนในเขตกรุงเทพมหานคร ผลการศึกษา พบว่า ปัจจัยส่วนบุคคลด้านอายุที่ต่างกันมีพฤติกรรมการออมที่ไม่ต่างกัน ส่วนปัจจัยส่วนบุคคลด้านระดับการศึกษา รายได้ต่อเดือน ค่าใช้จ่ายต่อเดือนและจำนวนคนที่ผู้ออมต้องดูแลที่ต่างกัน มีพฤติกรรมการออมที่ต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติและเมื่อทำการวิเคราะห์ถึงปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมการออมของประชาชนในเขตกรุงเทพมหานคร พบว่า ปัจจัยด้านผลตอบแทน ปัจจัยด้านความเสี่ยงและปัจจัยด้านการสื่อสารทางการตลาด มีผลต่อพฤติกรรมการออมทั้งทางด้านจำนวนเงินออม วัตถุประสงค์ในการออมและรูปแบบการออม

วิโรจน์ เจริญลักษณ์ และ ธนภรณ์ เนื่องพล (2561) ศึกษาพฤติกรรมและปัจจัยที่มีผลต่อการออมของผู้สูงอายุในอำเภอเมือง จังหวัดนนทบุรี ผลการศึกษา พบว่า 1) พฤติกรรมการออมของผู้สูงอายุมีการออมในรูปแบบทรัพย์สินถาวร ได้แก่ บ้านหรือที่ดินและมีทรัพย์สินทางการเงิน เช่น เงินฝากในธนาคาร ซื้อสลากออม

สิน การทำประกันชีวิตและการออมผ่านสหกรณ์ออมทรัพย์ โดยจะออมมาตั้งแต่เริ่มทำงานเนื่องจากผู้สูงอายุแต่ ละรายมีจำนวนรายรับและรายจ่ายไม่เท่ากัน ทำให้มีความสามารถในการออมแตกต่างกัน 2) ปัจจัยที่มีผลต่อการ ออมของผู้สูงอายุ พบว่า ดอกเบี้ยจากการฝากเงินในธนาคารไม่ใช่สิ่งจูงใจแต่ที่ออมก็เพราะว่าสถาบันการเงินมี ความมั่นคง เชื่อถือได้ส่วนการทำประกันชีวิตจะได้รับความคุ้มครองหรือผลประโยชน์ตามที่ตนทำไว้ เป็นหนึ่งในการวางแผนการเงินเพื่อป้องกันความเสี่ยงส่วนบุคคลทั้งในเรื่องชีวิต สุขภาพและทรัพย์สิน ในส่วน ของผู้สูงอายุที่ซื้อสลากออมสินเมื่อฝากครบกำหนดสามารถถอนและได้รับดอกเบี้ยตามที่ธนาคารกำหนดไว้ การที่ผู้สูงอายุมีการวางแผนสำหรับการออมในอนาคตเพราะต้องการให้ลูกหลานสบายแม้ว่าจะเสียชีวิตไปและ ออมไว้ใช้จ่ายยามฉุกเฉินหรือเจ็บป่วย เพื่อให้ตนสามารถใช้ชีวิตบั้นปลายได้อย่างมีความสุขโดยไม่ต้องพึ่งพา ลูกหลาน ผู้สูงอายุส่วนใหญ่จะเลือกออมในสถาบันการเงินที่เชื่อถือได้เพราะมีความปลอดภัยและมั่นคง

เบญญาภา สุขนิก (2561) ศึกษาพฤติกรรมการออมและปัจจัยที่มีผลต่อการออมของพนักงาน ธนาคารในกรุงเทพมหานคร ผลการศึกษา พบว่า พนักงานธนาคารในกรุงเทพมหานครมีจุดมุ่งหมายหลักเป็น การออมเพื่อใช้จ่ายในยามฉุกเฉิน

ไกรวิชญ์ ประชุมพันธ์ และ คณะ (2561) ศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมการออมของผู้บริโภคเพื่อ ใช้จ่ายในอนาคตของประชาชนในเขตกรุงเทพมหานคร ผลการศึกษา พบว่า ประชาชนที่มีสถานภาพต่างกันมี คะแนนเฉลี่ยพฤติกรรมการออมเพื่อใช้จ่ายในอนาคตแตกต่างกันที่ระดับนัยสำคัญ 0.05 ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการ ออม ได้แก่ รายได้และค่าใช้จ่าย มีผลต่อพฤติกรรมการออมเพื่อใช้จ่ายในอนาคตของประชาชนใน กรุงเทพมหานคร ที่ระดับนัยสำคัญ 0.05

ปรารธนา หลีกภัย (2563) ศึกษาพฤติกรรมการออมของนักศึกษาระดับปริญญาตรีในจังหวัดตรัง ผลการศึกษา พบว่า นักศึกษาระดับปริญญาตรีในจังหวัดตรังส่วนใหญ่มีรูปแบบการออม คือ การออมในรูปเงิน สดไว้กับตนเองและวัตถุประสงค์ของการออมคือ เพื่อใช้จ่ายในยามฉุกเฉิน ปัจจัยรายได้ต่อเดือนมีความสัมพันธ์ กับจำนวนเงินออมรวมของนักศึกษา ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.00 และรายจ่ายต่อเดือนมีความสัมพันธ์กับ จำนวนเงินออมรวมของนักศึกษาที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05

นิตยา เบญจรงค์พันธ์ (2563) ศึกษาพฤติกรรมการออมของบุคลากรศูนย์เทคโนโลยีทางการศึกษา ผลการศึกษา พบว่า ผลการวิเคราะห์พฤติกรรมการออมของบุคลากรศูนย์เทคโนโลยีทางการศึกษา โดยรวมมี ระดับการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง โดยเรียงจากค่าเฉลี่ยมากไปน้อยตามลำดับ ได้ดังนี้ ด้านปริมาณการออม ด้านวัตถุประสงค์การออม ด้านรูปแบบการออม ผลการเปรียบเทียบพฤติกรรมการออมจำแนกตามปัจจัยด้าน

บุคคล สรุปดังนี้ 1) บุคลากรศูนย์เทคโนโลยีทางการศึกษาที่มีเพศต่างกัน อายุต่างกัน รายได้เฉลี่ยต่อเดือนต่างกัน อายุการทำงานต่างกันและระดับตำแหน่งงานต่างกัน ทำให้พฤติกรรมการออมไม่ต่างกัน 2) บุคลากรศูนย์เทคโนโลยีทางการศึกษาที่มีระดับการศึกษาต่างกัน สถานภาพต่างกัน รายจ่ายเฉลี่ยต่อเดือนต่างกัน ภาระหนี้สินต่อเดือนต่างกันและจำนวนผู้พึ่งพาในครอบครัวต่างกัน ทำให้พฤติกรรมการออมต่างกัน

มงคลชัย จำรูญ (2560) ศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจออมเงินในกองทุนการออมแห่งชาติของแรงงานนอกระบบในกรุงเทพฯ ผลการศึกษา พบว่า กลุ่มตัวอย่างเลือกการออมแบบเงินฝากประจำมากที่สุด รองลงมาได้แก่ การทำประกันชีวิต และการลงทุนในทองคำ เพชร อัญมณี มีวินัยด้านการออม ด้านการใช้จ่าย และวินัยทางการเงิน อยู่ในระดับปานกลางและพบว่าค่าใช้จ่ายต่อเดือนและภาระหนี้สินมีผลต่อการตัดสินใจออมเงินในกองทุนการออมแห่งชาติของแรงงานนอกระบบในกรุงเทพมหานคร

พิทักษ์ ศรีสุขใส (2560) ศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการออมในกองทุนแห่งชาติของผู้ประกอบอาชีพอิสระในอำเภอเมืองกระบี่ จังหวัดกระบี่ ผลการศึกษา พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีสัดส่วนเงินออมต่อรายได้เฉลี่ยร้อยละ 19.23 ออมเงินโดยการฝากออมทรัพย์กับธนาคารมากที่สุด ส่วนใหญ่มีการออมเพียงช่องทางเดียว กลุ่มตัวอย่างร้อยละ 63.0 ไม่ทราบข้อมูลการจัดตั้งกองทุนการออมแห่งชาติ กลุ่มที่ต้องการออมในกองทุนการออมแห่งชาติส่วนใหญ่ตัดสินใจออมจำนวน 500 บาทต่อเดือน กลุ่มอาชีพเกษตรกรรมมีสัดส่วนผู้ตัดสินใจออมมากที่สุด นอกจากนี้ เพศ อายุ และระดับการศึกษา เป็นปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจออมและมีผลต่อจำนวนเงินออมในกองทุนการออมแห่งชาติที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05

ตัวแปรที่ใช้ในการศึกษา

1. ตัวแปรอิสระ ได้แก่ ระดับการศึกษา และ รายได้ของครัวเรือนต่อเดือน
2. ตัวแปรตาม ได้แก่ รูปแบบของการออม

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย คือ บุคลากรระดับปฏิบัติงาน ซึ่งได้แก่ ลูกจ้าง พนักงานราชการ ข้าราชการระดับปฏิบัติงาน/ชำนาญงาน ข้าราชการระดับปฏิบัติการ/ชำนาญการ และ บุคลากรระดับบังคับบัญชา ได้แก่ ข้าราชการระดับชำนาญการพิเศษขึ้นไป ของสำนักงานสรรพากรพื้นที่อุดรธานี จำนวน 255 คน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย การเลือกกลุ่มตัวอย่างใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างอย่างง่าย (Simple Random Size) โดยสุ่มจากบุคลากรระดับปฏิบัติงานและบุคลากรระดับบังคับบัญชา โดยใช้สูตร Yamane และ กำหนดความเชื่อมั่นที่ร้อยละ 95 ความผิดพลาดไม่เกินร้อยละ 5 จะได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 156 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาพฤติกรรมการออมและปัจจัยที่มีผลต่อการออมของบุคลากรสำนักงานสรรพากรพื้นที่อุดรธานี จังหวัดอุดรธานี คือ แบบสอบถาม(Questionnaire) จำนวน 1 ชุด ดังนี้

แบบสอบถามแบ่งเป็น 4 ส่วน

ส่วนที่ 1 ข้อมูลส่วนบุคคล มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ(Checklist) จำนวน 5 ข้อ

ส่วนที่ 2 ปัจจัยด้านเศรษฐกิจและสังคม มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ(Checklist)จำนวน 5 ข้อ

ส่วนที่ 3 พฤติกรรมการออม มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ(Checklist) จำนวน 1 ข้อ

ส่วนที่ 4 จุดมุ่งหมายในการออม มีลักษณะเป็นมาตราส่วนประมาณค่า(Rating Scale) จำนวน 5 ข้อ

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. สถิติพื้นฐานในการวิเคราะห์ข้อมูล ประกอบด้วย

1.1 ร้อยละ (Percentage)

1.2 ค่าเฉลี่ย (Mean)

2.สถิติทดสอบสมมติฐาน

2.1 t – test

2.2 F – test ใน ANOVA

สรุปผลการศึกษาวิจัย (Summary or Conclusion)

การศึกษาเกี่ยวกับพฤติกรรมการออมและปัจจัยที่มีผลต่อการออม ของบุคลากรสำนักงานสรรพากรพื้นที่อุดรธานี จังหวัดอุดรธานี พบว่า

1. กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง(ร้อยละ 70.50) มีอายุ 50 ปีขึ้นไป(ร้อยละ 42.90) มี

การศึกษาระดับปริญญาตรีขึ้นไป(ร้อยละ 85.90) สถานะภาพสมรส (ร้อยละ 66.70) มีจำนวนสมาชิกในครอบครัว 3 – 4 คน(ร้อยละ 63.50)

2. ปัจจัยด้านเศรษฐกิจและสังคมที่มีผลต่อการออมกลุ่มตัวอย่างประกอบอาชีพข้าราชการ (ร้อยละ 85.90) รองลงมาอาชีพลูกจ้าง(ร้อยละ 10.30) ตำแหน่งระดับปฏิบัติการ/ชำนาญการ(ร้อยละ 61.50) รองลงมาคือระดับปฏิบัติงาน/ชำนาญงาน(ร้อยละ 23.10) มีรายได้ของครัวเรือนต่อเดือน 45,000 บาทขึ้นไป (ร้อยละ 34.00) รองลงมาคือ 25,001 – 35,000 บาท(ร้อยละ 28.20) มีค่าใช้จ่ายของครัวเรือนต่อเดือน 25,000 บาทขึ้นไป(ร้อยละ 39.70) รองลงมาคือ 15,000 – 20,000 บาท(ร้อยละ 25.00) ค่าใช้จ่ายด้านสุขภาพต่อเดือน 500 – 2,000 บาท(ร้อยละ 40.40) รองลงมาคือต่ำกว่า 500 บาท(ร้อยละ 39.10)

3. พฤติกรรมการออม กลุ่มตัวอย่างมีเงินฝากธนาคาร 100 – 1,000 บาทต่อเดือน(ร้อยละ 39.70) รองลงมาไม่เลือกเงินฝากธนาคาร(ร้อยละ 16.70) ไม่เลือกซื้อหุ้นในตลาดหลักทรัพย์(ร้อยละ 90.40) รองลงมาซื้อหุ้นในตลาดหลักทรัพย์ 5,000 บาทขึ้นไปต่อเดือน(ร้อยละ 3.80) ไม่เลือกซื้อกองทุนต่างๆ(ร้อยละ 93.60) รองลงมาซื้อกองทุนต่างๆ 100 – 1,000 บาทต่อเดือน(ร้อยละ 3.20) ไม่เลือกซื้อกรมธรรม์ประกันชีวิต(ร้อยละ 60.30) รองลงมาซื้อกรมธรรม์ประกันชีวิต 100 – 1,000 บาทต่อเดือน(ร้อยละ 17.30) กลุ่มตัวอย่างไม่

เลือกออมในพันธบัตรรัฐบาล(ร้อยละ 100.00) ไม่เลือกออมโดยการซื้อสลากออมสิน/สลาก ธ.ก.ส.(ร้อยละ 82.10 บาท) รองลงมาเลือกออมโดยการซื้อสลากออมสิน/สลาก ธ.ก.ส. 100 – 1,000 บาทต่อเดือน(ร้อยละ 12.80) กลุ่มตัวอย่างโดยส่วนมากไม่เลือกออมโดยการซื้อทองคำ(ร้อยละ 97.40) ไม่เลือกออมโดยการซื้อเพชร/เครื่องประดับอื่นๆ(ร้อยละ 98.10) ไม่เลือกออมโดยการซื้อที่ดินเปล่า/บ้านพร้อมที่ดิน/ห้องชุด/อาคารชุด (ร้อยละ 54.50)

4. จุดมุ่งหมายในการออมของกลุ่มตัวอย่าง โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก($\bar{X} = 4.09$)และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า อยู่ในระดับมาก 3 ข้อ เรียงตามลำดับจากมากไปหาน้อย ได้แก่ เพื่อเป็นเงินทุนในอนาคต ($\bar{X} = 4.36$) เพื่อใช้ยามฉุกเฉิน($\bar{X} = 4.35$) เพื่อผลตอบแทน($\bar{X} = 3.71$) และที่เหลืออีก 1 ข้อ อยู่ในระดับปานกลางคือ เพื่อลดหย่อนภาษี($\bar{X} = 3.27$)

5. การเปรียบเทียบความสำคัญต่อรูปแบบในการออมของบุคลากรที่มีระดับการศึกษาต่างกัน พบว่า บุคลากรที่ปฏิบัติงาน ณ สำนักงานสรรพากรพื้นที่อุตรธานีที่มีระดับการศึกษาต่างกัน เห็นว่า มีรูปแบบในการออมเงินแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 โดยบุคลากร ที่มีระดับการศึกษาปริญญาตรีขึ้นไป เห็นว่า การออมเงิน โดยซื้อหุ้นในตลาดหลักทรัพย์ การซื้อกองทุนต่างๆ การซื้อกรมธรรม์ประกันชีวิต และการซื้อสลากออมสิน-สลาก ธ.ก.ส.มีความสำคัญมากกว่าบุคลากรที่มีระดับการศึกษาต่ำกว่าปริญญาตรี แต่บุคลากรการศึกษาทั้งสองระดับ เห็นว่ารูปแบบการออมประเภทอื่น ๆ นั้น ไม่แตกต่างกัน

6. การเปรียบเทียบปัจจัยที่มีความสำคัญต่อรูปแบบในการออม ของบุคลากรที่ปฏิบัติงานในสำนักงานสรรพากรพื้นที่อุตรธานีที่มีระดับรายได้ของครัวเรือนต่อเดือนต่างกันพบว่า บุคลากรที่มีรายได้ของครัวเรือนต่อเดือนมีความสำคัญต่อการเลือกประเภทการออมโดยรวมอยู่ในระดับต่ำ ดังนี้ รายได้ของครัวเรือนต่อเดือนระหว่าง 25,001 – 35,000 บาท (ค่าเฉลี่ย 0.30) รายได้ของครัวเรือนต่อเดือนระหว่าง 35,001 – 45,000 บาท (ค่าเฉลี่ย 0.50) และรายได้ของครัวเรือนต่อเดือน 45,000 บาทขึ้นไป (ค่าเฉลี่ย 0.64) ตามลำดับ

7. การเปรียบเทียบความสำคัญต่อรูปแบบในการออม ของบุคลากรที่ปฏิบัติงานในสำนักงานสรรพากรพื้นที่อุตรธานีที่มีระดับรายได้ของครัวเรือนต่อเดือนต่างกันพบว่า บุคลากรที่มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนที่แตกต่างกัน มีความสำคัญต่อการเลือกประเภทการออมในประเภทเงินฝากธนาคารซื้อหุ้นในตลาดหลักทรัพย์ซื้อกรมธรรม์ประกันชีวิตซื้อที่ดินเปล่า บ้านพร้อมที่ดินห้องชุด อาคารชุด แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ส่วนการออมในประเภท ซื้อกองทุนต่าง ๆ ซื้อสลากออมสิน-สลาก ธ.ก.ส.ซื้อทองคำซื้อเพชร ไม่แตกต่าง

8. การเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ของการเลือกประเภทการออม ในด้านเงินฝากธนาคาร ของบุคคลที่มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนที่แตกต่างกันพบว่า บุคลากรที่มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือน ในช่วง 35,001 -

45,000 บาท และ 45,000 บาทขึ้นไป มีความคิดเห็นต่อการออมเงินฝากธนาคาร มากกว่าบุคลากรที่มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือน ในช่วง 9,000 – 15,000 บาท และ 15,001 – 25,000 บาท อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

9. การเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ของการเลือกประเภทการออมในด้านซื้อหุ้นในตลาดหลักทรัพย์ ของบุคคลที่มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนที่แตกต่างกันพบว่า บุคลากรที่มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนในช่วง 45,000 บาทขึ้นไป มีความคิดเห็นต่อการออมในด้านการซื้อหุ้นในตลาดหลักทรัพย์ มากกว่าบุคลากรที่มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือน ในช่วง 25,001 – 35,000 บาท และ 35,001 – 45,000 บาท อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

10. การเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ของการเลือกประเภทการออมในด้านซื้อกรรมทรัพย์ประกันชีวิต ของบุคคลที่มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนที่แตกต่างกันพบว่า บุคลากรที่มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนในช่วง 45,000 บาทขึ้นไป มีความคิดเห็นต่อการออมในด้านการซื้อกรรมทรัพย์ประกันชีวิต มากกว่าบุคลากรที่มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือน ในช่วงอื่น ๆ ทุกช่วง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

11. การเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ของการเลือกประเภทการออมในด้านซื้อที่ดินเปล่า บ้านพร้อมที่ดิน ห้องชุดและอาคารชุด ของบุคคลที่มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนที่แตกต่างกันพบว่า บุคลากรที่มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือน ในช่วง 15,001 – 25,000 บาท และ 35,001 – 45,000 บาท มีความคิดเห็นต่อการออมในด้านการซื้อที่ดินเปล่า บ้านพร้อมที่ดิน ห้องชุด และอาคารชุด มากกว่าบุคลากรที่มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือน ในช่วง อื่นๆ ทุกช่วง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

12. การเปรียบเทียบปัจจัยที่มีความสำคัญต่อรูปแบบในการออม ของบุคลากรที่ปฏิบัติงานในสำนักงานสรรพากรพื้นที่อุดรธานี ที่มีระดับรายได้ของ คร่าวเดือนต่อเดือนต่างกัน พบว่า บุคลากรที่มีรายได้ของคร่าวเดือนต่อเดือนมีความสำคัญต่อการเลือกประเภทการออมโดยรวมอยู่ในระดับต่ำ ดังนี้ รายได้ของคร่าวเดือนต่อเดือนระหว่าง 25,001 – 35,000 บาท (ค่าเฉลี่ย 0.30) รายได้ของคร่าวเดือนต่อเดือนระหว่าง 35,001 – 45,000 บาท (ค่าเฉลี่ย 0.05) และรายได้ของคร่าวเดือนต่อเดือน 45,000 บาทขึ้นไป (ค่าเฉลี่ย 0.64) ตามลำดับ

อภิปรายผลการศึกษาวิจัย (Discussion of the results)

รายงานการศึกษา เรื่อง การศึกษาพฤติกรรมการออมและปัจจัยที่มีผลต่อการออมของบุคลากรสำนักงานสรรพากรพื้นที่อุดรธานี จังหวัดอุดรธานี มีประเด็นที่นำมาอภิปรายได้ดังนี้

1. สมมติฐานข้อที่ 1 ที่ว่า บุคลากรที่มีระดับการศึกษาต่างกันมีรูปแบบในการออมที่แตกต่างกัน

กัน จากการทดสอบสมมติฐาน พบว่า บุคลากรที่มีระดับการศึกษาต่างกันเห็นว่ามีรูปแบบในการออมเงินแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 โดยบุคลากรที่มีระดับการศึกษาปริญญาตรีขึ้นไปเห็นว่าการออมเงินโดยซื้อหุ้นในตลาดหลักทรัพย์ การซื้อกองทุนต่างๆ การซื้อกรมธรรม์ประกันชีวิตและการซื้อสลากออมสิน-สลาก ธกส.มีความสำคัญมากกว่าผู้ที่มีระดับการศึกษาต่ำกว่าปริญญาตรี ผู้วิจัยมีความเห็นว่าทั้งนี้อาจเนื่องมาจากบุคลากรที่มีระดับการศึกษาปริญญาตรีขึ้นไปซึ่งเป็นบุคคลกลุ่มที่มีระดับการศึกษาที่สูงจึงทำให้เข้าใจระบบและประโยชน์ของการออมเงิน หากสถาบันการเงินมีการนำเสนอรูปแบบการออมที่น่าสนใจและสามารถเสริมมูลค่าเพิ่มในอนาคตได้ บุคคลกลุ่มนี้อาจมีแนวโน้มที่จะฝากเงินไว้กับสถาบันการเงินมากขึ้น ซึ่งผลการวิจัยนี้สอดคล้องกับงานวิจัยของ นเรศ หนองใหญ่ (2560) ที่พบว่าประชาชนในเขตพื้นที่เมืองพัทยา จังหวัดชลบุรี มีระดับการศึกษาที่ต่างกันมีความคิดเห็นต่อพฤติกรรมการออมแตกต่างกันในทุกพฤติกรรมการออม ซึ่งประกอบด้วย ออมเงินโดยการนำเงินไปฝากธนาคาร ออมเงินโดยเก็บเงินสดไว้ในมือ ที่ทำงานออมเงินโดยการเล่นแชร์ เงินฝากสหกรณ์ออมทรัพย์ ออมในรูปแบบสินทรัพย์ถาวร ออมเงินโดยการนำเงินฝากผ่านกองทุนสำรองเลี้ยงชีพของที่ทำงาน ออมเงินโดยการนำเงินไปให้กู้ยืมและออมเงิน โดยการนำเงินไปซื้อทองหรือลงทุนในหุ้น

2. สมมติฐานข้อที่ 2 ที่ว่า บุคลากรที่มีรายได้ของครัวเรือนต่อเดือนต่างกันมีรูปแบบในการออมแตกต่างกัน จากการทดสอบสมมติฐาน พบว่าบุคลากรที่มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนที่แตกต่างกัน มีความสำคัญต่อการเลือกประเภทการออมในประเภทเงินฝากธนาคารซื้อหุ้นในตลาดหลักทรัพย์ซื้อกรมธรรม์ประกันชีวิตซื้อที่ดินเปล่า บ้านพร้อมที่ดินห้องชุด อาคารชุด แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ส่วนการออมในประเภท ซื้อกองทุนต่าง ๆ ซื้อสลากออมสิน-สลาก ธ.ก.ส.ซื้อทองคำซื้อเพชร-เครื่องประดับอื่นๆ ไม่แตกต่างกัน

บุคลากรที่มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือน ในช่วง 35,001 - 45,000 บาท และ 45,000 บาทขึ้นไป มีความคิดเห็นต่อการออมเงินฝากธนาคาร มากกว่าบุคลากรที่มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือน ในช่วง 9,000 – 15,000 บาท และ 15,001 – 25,000 บาท อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

บุคลากรที่มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือน ในช่วง 45,000 บาทขึ้นไป มีความคิดเห็นต่อการออมในด้านการซื้อหุ้นในตลาดหลักทรัพย์ มากกว่าบุคลากรที่มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือน ในช่วง 25,001 – 35,000 บาท และ 35,001 – 45,000 บาท อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

บุคลากรที่มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือน ในช่วง 45,000 บาทขึ้นไป มีความคิดเห็นต่อการออมในด้านการซื้อกรมธรรม์ประกันชีวิต มากกว่าบุคลากรที่มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือน ในช่วงอื่น ๆ ทุกช่วง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

บุคลากรที่มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือน ในช่วง 15,001 – 25,000 บาท และ 35,001 – 45,000 บาท มี

ความคิดเห็นต่อการออมในด้านการซื้อที่ดินเปล่า บ้านพร้อมที่ดิน ห้องชุด และอาคารชุด มากกว่าบุคคลากรที่มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือน ในช่วง อื่นๆ ทุกช่วง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

บุคคลากรที่มีรายได้ของครัวเรือนต่อเดือนมีความสำคัญต่อการเลือกประเภทการออมโดยรวมอยู่ในระดับต่ำ ดังนี้ รายได้ของครัวเรือนต่อเดือนระหว่าง 25,001 – 35,000 บาท (ค่าเฉลี่ย 0.30) รายได้ของครัวเรือนต่อเดือนระหว่าง 35,001 – 45,000 บาท (ค่าเฉลี่ย 0.05) และรายได้ของครัวเรือนต่อเดือน 45,000 บาทขึ้นไป (ค่าเฉลี่ย 0.64) ตามลำดับ

จากผลการศึกษาพบว่าบุคคลากรที่มีรายได้ของครัวเรือนต่อเดือนสูงจะสนใจที่จะฝากเงินกับธนาคารซื้อหุ้นในตลาดหลักทรัพย์ ซื้อกรมธรรม์ประกันชีวิต ซื้อที่ดินเปล่า บ้านพร้อมที่ดิน ห้องชุด อาคารชุด มากกว่าบุคคลากรที่มีรายได้ของครัวเรือนต่อเดือนต่ำอาจเนื่องจากผู้ที่มีรายได้น้อยเมื่อหักค่าใช้จ่ายแล้วก็จะเหลือเงินไว้เก็บออมน้อยตามไปด้วย ซึ่งผลการวิจัยนี้สอดคล้องกับงานวิจัยของ ปรมเสวรี ว่องพิริยพงศ์ ซึ่งพบว่าผู้ที่มีรายได้สูงก็จะออมและลงทุนมากตามไปด้วย

ข้อเสนอแนะจากผลการวิจัย (Implications)

1. ข้อเสนอแนะเพื่อนำผลการศึกษาไปใช้

1.1 จากผลการศึกษาพฤติกรรมการออมและปัจจัยที่มีผลต่อการออม ของบุคคลากรสำนักงานสรรพากรพื้นที่อุดรธานี จังหวัดอุดรธานี พบว่า กลุ่มตัวอย่างไม่สนใจที่จะออมเงิน โดยการซื้อพันธบัตรรัฐบาล ดังนั้น รัฐบาลควรมีการสื่อสาร ประชาสัมพันธ์ให้เข้าถึงประชาชนให้มากกว่าเดิมและควรกำหนดขั้นตอน วิธีการในการซื้อพันธบัตรให้มีความง่ายและสะดวก เพื่อเป็นการกระตุ้นให้ประชาชนมีความรู้สึกรักอยากออมเงินในรูปแบบนี้มากขึ้น

1.2 จากผลการศึกษาพฤติกรรมการออมและปัจจัยที่มีผลต่อการออม ของบุคคลากร

สำนักงานสรรพากรพื้นที่อุดรธานี จังหวัดอุดรธานี พบว่า บุคคลากรที่มีรายได้ของครัวเรือนต่อเดือนมีความสำคัญต่อการเลือกประเภทการออมโดยรวมอยู่ในระดับต่ำ ดังนี้ รายได้ของครัวเรือนต่อเดือนระหว่าง 25,001 – 35,000 บาท (ค่าเฉลี่ย 0.30) รายได้ของครัวเรือนต่อเดือนระหว่าง 35,001 – 45,000 บาท (ค่าเฉลี่ย 0.05) และรายได้ของครัวเรือนต่อเดือน 45,000 บาทขึ้นไป (ค่าเฉลี่ย 0.64) ตามลำดับ ดังนั้น ควรหามาตรการในการกระตุ้นการออมให้เพิ่มขึ้น โดยอาจให้ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการออมเพิ่มเติม หรืออาจเพิ่มสิทธิประโยชน์จากการออมเพิ่มขึ้นเพื่อเป็นการจูงใจให้ประชากรกลุ่มนี้มีความต้องการออมเงินเพิ่มขึ้น

ประโยชน์ที่ได้รับ (Contribution)

1. เพื่อเป็นข้อมูลสารสนเทศแก่หน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้งภาครัฐและเอกชนที่จะนำข้อมูลจากการวิจัยไปปรับใช้
2. เพื่อเป็นข้อมูลประกอบการออกนโยบายวางแผนเศรษฐกิจให้สอดคล้องกับความต้องการของประชาชนในประเทศ

ข้อจำกัดในงานวิจัยและงานวิจัยในอนาคต (Limitations and Future Research)

1. ควรศึกษาปัจจัยด้านอื่นๆที่จะส่งผลต่อพฤติกรรมการออม เพื่อขยายผลการศึกษา และเป็นข้อมูลสารสนเทศเป็นข้อเสนอแนะกับหน่วยงานอื่นๆที่เกี่ยวข้อง
2. ควรศึกษาด้านประชากรให้ครอบคลุมมากขึ้น เช่น ประชากรในแต่ละจังหวัด แต่ละภาค เพื่อจะได้ทำการเปรียบเทียบให้เห็นความแตกต่างทางด้านพฤติกรรมและความคิดเห็น

